Dosarul:nr.2a-3249/23 Judecător: Constantin Roșca
2-19121443-02-2a-22082023

D E C I Z I E

09 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Ion Secrieru

Judecătorii Vitalie Cotorobai și Marina Anton

Grefier Ecaterina Mihailov

examinând în ședință publică apelul declarat de ***** , împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 martie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată, depusă de avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale,.

c o n s t a t ă:

La data de 17 iulie 2019 avocatul Donică Andrei, acționând în interesele lui Bîcu Vladislav a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea acțiunii a invocat că în temeiul mandatului de arestare emis de către Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău, reclamantul Bîcu Vladislav a fost deținut în Penitenciarul nr. 13, pe un termen de 35 zile (începând cu data de 24 ianuarie 2014 până la data de 28 februarie 2014).

Reieșind din condițiile de detenție, reclamantul Bîcu Vladislav, prin intermediul avocatului a depus o cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în temeiul art. 3, 5 și 13 din Convenție, cererea fiind înregistrată sub numărul 16199.

La data de 02 martie 2017, Curtea a comunicat parțial cererea autorităților moldovenești.

Totodată, menționează reprezentantul reclamantului că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat, că capetele de cerere în partea art.art. 3 și 13 din Convenție, fac obiectul unei

jurisprudențe bine determinate. Curtea a atenționat autoritățile țării noastre să țină cont de practica uzuală a Curții, cu referire la satisfacția echitabilă în plângerile de genul dat, potrivit art. 41, în cauza Șișanov contra Moldovei, cazul Gorea contra Moldovei, prin care Curtea a acordat cu titlu de prejudiciu moral a câte 10 000 euro.

Ulterior, prin decizia din 19 martie 2019, în cauza Codreanu contra Moldovei, au fost radiate de către Curte mai multe cereri, inclusiv și cererea reclamantului, în temeiul noii legi intrate în vigoare la 01 ianuarie 2019.

Astfel, că potrivit Legii nr. 272 din 29 noiembrie 2018, în vigoare din 01 ianuarie 2019, reclamantul Bîcu Vladislav, la data de 02 mai 2019, în temeiul art. 4733 Cod de procedură penală, a înaintat o plângere judecătorului de instrucție. Iar, prin încheierea din 01 iulie 2019, Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) a constatat deținerea pe un termen de 35 de zile, în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenție.

Având în vedere cele expuse, cu concretizările ulterioare, ***solicită reclamantul Bîcu Vladislav:***

-încasarea din contul Ministerului Justiției, a sumei de 10 000 euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin condițiile de detenție, contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale,

-încasarea a sumei de 15300 lei cu titlu de prejudiciu material, ***sub forma cheltuielilor pentru asistența juridică, legat de reprezentarea reclamantului în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și încasarea sumei de 13 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică, suportate în prezentul proces.***

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 martie 2023, acțiunea depusă de avocatul Andrei Donica în interesele lui Bîcu Vladislav, a fost admisă parțial și s-a încasat din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanţelor al R.Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al R.Moldova, în beneficiul lui Bîcu Vladislav, născut la 08 septembrie 1981, cod numeric personal 0982905488546, domiciliat în raionul Călărași, localitatea Seliștea Nouă, suma de 3500 (trei mii cinci sute) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat în urma detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, suma de 8000 (opt mii) lei cu titlu de cheltuieli de reprezentare în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, precum și suma de 4000 (patru mii) lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul prezentului proces.

În rest, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de către avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 07 martie 2023, avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav a declarat cerere de apel prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii în partea cerințelor respinse din acțiune cu emiterea unei noi hotărârii de admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea apelul declarat a reiterat motivele de fapt și de drept din acțiunea depusă în prima instanță și din aceste considerente a solicitat admiterea integrală a acțiunii.

Suplimentar a invocat că instanța de fond urma să aplice în speța dată, normele de drept civil, în special art.2, 15, 16,19, 2036, 2037 Cod civil, dar și jurisprudența Curții Europene a

Drepturilor Omului , ce ține de satisfacția echitabilă în rezultatul violării art.3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, dar nu art.473/4 din Codul de Procedură penală, or prevederile din acest articol se referă la persoanele condamnate, pe cînd Bîcu Vladislav a fost achitat prin sentința irevocabilă. De aceea și pct. (6) din acest articol oferă dreptul de a intenta o acțiune civilă pentru persoanele, care nu se regăsesc în pct.5-6 din art.385CPC.. În concluzia, odată ce persoanei i s-a oferit dreptul de intenta o acțiune civilă privind repararea prejudiciului, pricinuit în rezultatul violarii art.3 din Convenție, sunt aplicabile prevederile CPCC, Cod civil, dar și jurisprudența Curții ce ține de satisfacția echitabilă.

Ce ţine de neîncasarea sumei integrale achitată avocatului solicitate în speța dată, pentru reprezentarea la Curte, este relevantă cauza Lupacescu Rodion, cererea din 10 decembrie 2012, decizia din 01 iulie 2014, în care Curtea la fel a scos cererea de pe rol ca şi în cauza Bîcu Vladislav, acordând suma de 1,500 (o mie cinci sute euro), pentru achitarea asistenței juridice acordate de către avocat la Curte, fără ca reci mântui să fi achitat avocatului vre-un bănuţ, reclamantul la fel reprezentat de către subsemnat. După cum se vede, dat fiind lucrului enorm şi competent făcut pentru Curte de către reprezentant, Curtea a declarat admisibile cererile şi le- a examinat destul de rapid , mai puțin de 2 ani ambele ..

Mai menționează apelantul că contrar prevederilor art. 185 alin. (1) lit.g), judecătorul nu a examinat la etapa corespunzătoare, cererea reprezentantului pârâtului, privind încetarea procesului, depusă la data de 23 septembrie 2019, dar a trecut la dezbaterile judiciare, care au durat aproape 2 ani, apoi în ședința din 19 iulie 2021 a admis-o contrar prevederilor legale, încheiere casată de către Curtea de Apel Chișinău cu remiterea cauzei la rejudecări în instanța de fond.

La data de 21 martie 2023, Ministerului Justiției a declarata apel împotriva hotărîrii prime instanțe, solicitând casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 02 martie 2023, emisă la cererea de chemare în judecată înaintată de reclamantul-intimat Bîcu Vladislav, în partea admisă cu privire la cheltuielile de reprezentare în faţa Curţii Europene a Drepturilor Omului şi cheltuielile de asistenta juridică suportate în cadrul prezentului proces civil cu pronunțarea unei noi hotărîri privind respingerea integrală a acțiunii reclamantului ca neîntemeiată.

Apel nu este de acord cu hotărârea prime instanțe o considera ca ilegală și neîntemeiată în partea încasării sumelor cu titlu de cheltuieli de reprezentare în fața Curții Europeana a drepturilor Omului și cu titlu de asistență juridică suportate în cadrul prezentului proces, deoarece instanța de judecată a emis o hotărâre care, parțial, se bazează în mod determinat pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Conform art.96 alin.(1) din CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile

Adresarea reclamantului la CEDO nu este subiectul prezentului litigiu, iar hotărîrea prime instanțe prin care reclamantul a fost despăgubit pentru condițiile precare de detenție, a fost luată în temeiul hotărârii judecătorului de instrucție (încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 01.07.2019, emise în baza mecanismului național de constatare a încălcărilor drepturilor condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Mai mult, adresarea reclamantului la Curtea Europeană a drepturilor Omului a fost

declarată inadmisibilă prin decizia din 19.03.2019 în cauza Codreanu și alții 23 v.Republica Moldova, instituit în Republica Moldova în baza legii nr.163/2017 și a legii nr.272/2018.

Prin urmare, în această privință, hotărârea trebuie casată, deoarece cheltuielile suportate de reclamant prin depunerea cererii la Curtea Europeană a Dreptului Omului, nu erau (ii) necesare.

Totodată consideră apelantul că suma încasată cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este exagerată, deoarece cererea reclamantului nu prezintă o acțiune complicată, fiind bazată exclusiv pe încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 01.07.2019, prin care a fost constată deținerea în Penitenciarul nr.13 Chișinău pe o perioadă de 35 zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv suma încasată cu titlu de cheltuielile de asistență juridică este nejustificată.

Astfel, în această privință, hotărârea trebuie casată, deoarece cheltuielile de asistență juridică nu sunt (iii) rezonabile.

Prin urmare, conchide că pentru a pretinde la repararea prejudiciului, atât material cît şi moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală ale procuraturii şi ale instanțelor judecătorești, în primul rînd urmează să existe acest drept, fapt ce nu este aplicabil prezentului litigiu de judecată.

Apelantul/reclamantul Bîcu Vladislav și reprezentantul apelantului, avocatul Donica Andrei au susținut cererea de apel și au solicitat admiterea acesteia, casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 martie 2023 în partea respingerii pretențiilor din cererea de chemare în judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise integral cerințele din acțiune.

Reprezentantul apelantului/ pîrîtului Ministerul Justiției, fiind citat în mod legal despre locul, data și ora ședinței de judecată nu s-a prezentat, Colegiul în temeiul art.379 alin.(2) CPC a dispus examinarea apelului în absența acestuia.

Audiind partea și reprezentantul părții prezente la proces, studiind cererea de apel în raport cu materialele cauzei, Colegiul conchide asupra necesității admiterii apelurilor şi casării hotărârii contestate a primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.e) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanţe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art.265 şi 267.

Potrivit art.25 alin.(1) CPC, instanța trebuie să cerceteze direct şi nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților şi intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile şi explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio şi să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate şi al probelor cercetate şi verificate în şedință de judecată.

Conform art.117 alin.(1) şi (2) CPC, probe în pricini civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile şi obiecțiile părților, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile

experților.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art.118 alin.(3) CPC, circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la în sucirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum şi a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod şi de alte legi.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în

acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura și scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum și uzanțele și practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că în temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru

aplicarea acestora.

Conform dispozițiilor art.393 alin.(1) CPC, hotărârea primei instanţa este casată de instanţa de apel care dispune prin decizie încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol, dacă există temeiurile consemnate la art. 265 şi 267.

Potrivit art.265 lit.a) CPC, instanţa judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

În ședință de judecată s-a constatat că: prin sentința din 02 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), în temeiul art. art. 42 alin. (3), 45, 189 alin. (6) din Codul penal, lui Bîcu Vladislav i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. În termenul pedepsei, s-a inclus termenul aflării sub arest preventiv și arest la domiciliu de la 15 ianuarie 2014, orele 09:30 până la 16 martie 2014.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 noiembrie 2019, a fost menținută sentința instanței de fond, (f.d. 46-68).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 noiembrie 2020, a fost casată hotărârea instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare, (f.d.92-111).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02 februarie 2022, a fost casată sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 02 iulie 2018, fiind, astfel adoptată o nouă hotărâre, prin care Bîcu Vladislav a fost achitat de învinuirea adusă în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (3), 45, 189 alin. (6) din Codul penal, pe motiv că, fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, (f.d.172-188), această din urmă decizie a Curții de Apel Chișinău, în partea reclamantului Bîcu Vladislav, fiind menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 decembrie 2022.

La data de 05 februarie 2014, avocatul Donica Andrei, în interesele lui Bâcu Vladislav a depus o cerere către Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la constatarea încălcării art. 3 și 13 din Convenție. Iar, la data de 02 martie 2017, Curtea a comunicat parțial cererea Guvernului, (f.d.8-9).

Ulterior, potrivit celor indicate de partea reclamantă, la 19 martie 2019, prin decizia Codreanu contra Moldovei, Curtea a radiat mai multe cereri inclusiv și a reclamantului în contextul Legii pentru modificarea unor acte legislative nr. 272 din 29 noiembrie 2018, în vigoare din 01 ianuarie 2019.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 01 iulie 2019, s-a admis cererea depusă de avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav privind constatarea deținerii reclamantului Bîcu Vladislav în Penitenciarul nr.13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, pe o perioadă de 35 zile, în temeiul art.art. 4732-4734 din Codul de procedură penală, (f.d.120-124).

Prin cerere de chemare în judecată reclamantul Bîcu Vladislav a invocat deținerea sa în condiții inumane de detenție, în Penitenciarul nr. 13, pentru o perioadă de 35 de zile, susținând că potrivit practicii CEDO privind violarea art. 3 al Convenției Europene, dânsul apreciază că i s-a cauzat un prejudiciu moral, pe care îl estimează la suma de 10000 euro, sumă, pe care o consideră drept o recompensă justă și echitabilă pentru suferințele cauzate, cât și pentru in comoditățile pe care reclamantul a fost forțat să le suporte, precum și a unui prejudiciu material în mărime de 15300 lei, sub forma cheltuielilor pentru asistența juridică, legat de reprezentarea reclamantului în fața Curții Europene a Drepturilor Omului.

Colegiul Civilă conchide că cerințele formulate de către reclamant nu constituie

obiectul unui litigiu civil şi, respectiv, nu urmează a fi examinat în procedură civilă, pornind de la următoarele.

Prin prisma art. 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cât și ținând cont de jurisprudența Curții Europene în toate cauzele în care se invocă încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale protejate de Convenție, statul are obligația pozitivă de a crea condiții care să prevină toate formele de tortură, tratamente inumane şi degradante. Statul are obligația de a asigura oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile şi libertățile definite în Convenție. Respectiv, statul se face responsabil și urmează a fi parte în cauzele în care se invocă o atare încălcare și se cer compensații morale. În speță însă, acțiunea este înaintată către Ministerul Justiției.

La caz, acțiunea este înaintată la data de 17 iulie 2019 (f.d.5), iar art.473[1] Cod de procedură penală (introdus prin Legea nr.163 din 20.07.2017, în vigoare din 20.12.2017), prevede expres că, „împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detenţiune pe viaţă), condamnatul, precum şi alte persoane ale căror drepturi şi interese legitime au fost încălcate de aceste organe pot declara plângere judecătorului de instrucție din instanța în a cărei rază teritorială se află organul respectiv. ***Soluționarea plângerii împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate are loc conform prevederilor art.471. Încheierea privind soluționarea plângerii poate fi atacată în conformitate cu prevederile art.472.***

Astfel, din raționamentul logico-juridic al normei legale enunțate supra se desprinde concluzia certă că, toate plângerile depuse împotriva actelor/acțiunilor/inacțiunilor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate se examinează de judecătorul de instrucție. O claritate în acest sens a fost făcută de legiuitor și prin Legea nr.272 din 29.11.2018 (în vigoare din 01.01.2019), prin care au fost introduse în Codul de procedură penală art. 473[3] și art.4734, care prevăd că plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului și ale prevenitului se examinează de judecătorul de instrucție.

Respectiv, acțiunile organului care este responsabil de punerea în executare a hotărârii judecătorești de condamnare privativă de libertate nu constituie obiectul unor litigii civile de drept comun sau de altă natură și nu pot fi contestate în instanța de judecată prin intentarea acțiunii în procedură civilă.

În așa circumstanțe instanța de apel consideră că, procesul urmează a fi încetat în temeiul art.265 lit.a) Cod de procedură civilă, care prevede că, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Reieșind din cele expuse mai sus, dat fiind că instanța de apel a constatat întrunirea în speță a temeiurilor de a înceta procesul în cauza civilă enunțată motive pentru care hotărârea primei instanțe urmează a fi casată şi a pronunța o nouă hotărâre sub formă de încheiere potrivit căreia urmează a înceta procesul în prezenta cauză pe motiv că cauza nu urmează a fi examinat în procedură civilă.

În acest sens, instanța reține că respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art.6 par.(1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale (Roşca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22.03.2005, par.24, f.d.28).

Astfel, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în acelaşi timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenţiei în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenţiei de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanţa de judecată nu constituie o excepţie în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanţei de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalității părţilor în drepturi, art.26 CPC, motiv din care în vederea asigurării accesului liber la justiție şi a dreptului la un proces echitabil.

În consecință, reieșind din cele expuse, și având în vedere că cauză civilă nu urmează a fi judecată în procedură civilă, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelurile declarate şi a casa hotărârea primei instanțe cu încetarea procesului.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.e), 390 Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admit apelurile declarate de *****

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 martie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenţiei în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și se emite o nouă hotărâre sub formă de încheiere potrivit căreia.

Se încetează procesul intentat la cererea de chemare în judecată, depusă de avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pe motiv că cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Ion Secrieru

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton

Dosarul:nr.2a-3249/23 Judecător: Constantin Roșca
2-19121443-02-2a-22082023

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

09 noiembrie 2023 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Ion Secrieru

Judecătorii Vitalie Cotorobai și Marina Anton

Grefier Ecaterina Mihailov

examinând în ședință publică apelul declarat de *****, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 martie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată, depusă de avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor

omului şi a libertăților fundamentale,.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.e), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admit apelurile declarate de *****.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 martie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și se mite o încheiere potrivit căreia.

Se încetează procesul intentat la cererea de chemare în judecată, depusă de avocatul Donică Andrei în interesele lui Bîcu Vladislav împotriva Ministerului Justiției al R. Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat în urma detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, pe motiv că cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Ion Secrieru

Judecătorul

Judecătorii Vitalie Cotorobai

Marina Anton